

Pro SO 2024

Před několika lety jsem se zde zamýšlel nad posláním SO a nad tím, co pro jeho členy znamená. Letos mne sestra Madla vyzvala, abych se pokusil k tomuto tématu vrátit a na něj navázat. Není to pro mne snadné, svůj názor na skauting ani na SO jsem nezměnil a snažil jsem se ho vyjádřit již tehdy. Nicméně od té doby uplynulo již dost vody, něco se změnilo, něco upadlo v zapomnění a objevily se mezi námi i nové tváře.

Stejným zůstává fakt, že v SO jsou podle Ježka, vůdce JeLŠ, ti nejskautštější skauti, a že členství v něm je vysokým vyznamenáním, které je uznáním za zásluhy a celoživotní oddanost skautským ideálům. Kromě ocenění je ale také závazkem – neslouží jen k tomu, aby se diplom vystavil někde ve vitríně, ale přikazuje členům bdít nad čistotou hnutí a poskytovat příklad skautského způsobu života. Bdít nad čistotou však neznamena nutně lpět na starém, na tom, jak jsme skautovali my nebo ti před námi. Ctíme sice tradice, ale život jde dál, pokrok přináší mnoho nového, jak v technice, tak v myšlení a bylo by nerozumné se mu bránit. BP ani ABS neměli mobily, neznali ani internet a proto je nepoužívali. Ale vymoženosti techniky tu jsou, zvykli jsme si na ně, patří do našeho života a slouží nám.

Je ovšem důležité umět posoudit, co z novot, které se objevují v hnutí, je ještě skautské a co ne. Košile může být na kalhotách či sukni zvenku, nebo má být zasunuta dovnitř? Šátek, smotaný do ruličky a zavázaný dobráčkem nad pupkem, nebo klasicky s cípem na zádech a turbánkem u krku? Je to to, co dělá skauta skautem? Jde sice o součást

kroje, ale není to hlavním kritériem toho, co bratr Rusek – Šaman nazval krásně a výstižně skautstvím. Vždyť skaut je skautem i bez kroje. Dokonce ani užívání pozdravu „ahoj“ místo dřívějšího „nazdar“ není znevažujícím prohrěškem. Vždyť pozdrav „nazdar“ se přece ujal již v 19. století při sbírce na zdar stavby národního divadla a není výhradně skautský.

Co tedy dělá skauta skautem? Zkusme se zamyslet a vyjít z našeho zákona – má 10 bodů. Každý z nich začíná tím, že „skaut nebo skautka je “ – žádný bod neurčuje, že skaut nebo skautka něco zná, umí nebo dovede. Důležitý a rozhodující je charakter, morální vlastnosti, oddanost skautským ideálům a odhodlání podle nich žít. Chytrý a šikovný může být i darebák. Skaut je skautem nejenom v oddíle, ale i doma, ve škole, rodině, zaměstnání či ve společnosti. Samotné znalosti a dovednosti pro skauting nestačí. Mohou se sice požadovat u vůdcovské zkoušky, ale posoudit hodnotu osobnosti a charakter zkouškou moc nejde. Rád to přirovnávám ke studiu teologie – každý, kdo vystuduje teologickou fakultu, se stane doktorem nebo magistrem teologie, ale ne každý z nich však může být knězem. Proto je k posouzení adepta vůdcovství důležité doporučení těch, kdo ho ke zkoušce posílají. Znají ho, vědí, jaký je, nejen, co umí. Vždyť dobrý vůdce vede příkladem, ne tím, že někomu velí. Dokonce nemusí být ani vedoucím.

Na sněmu v Olomouci se hodně diskutovalo o tom, zda připustit alkohol u vedení tábora. Vůdce nemusí být zapřísáhlý abstinents, ale musí si být vědom toho, že je vzorem, který je napodobován a tábor má svůj režim, platný pro všechny. Bratr Dan Štefka, někdejší místonáčelník, rád

uváděl jednu z definic skautingu, že - skauting je řehole. Myslím, že zde je na místě. Děti vidí černobíle a posuzují přísně. Pamatuji si, jaký byl pro mne otřes, když jsem kdysi jako kluk uslyšel svého vůdce vyslovit docela běžné sprosté slovo. Dnes se tomu směji, ale tehdy to bylo pro mne zarážející zážitek.

Máme za sebou již více než 30 let nepřetržité činnosti, mezi námi se již objevují i ti, kdo zákaz skautingu nezažili. Z vyprávění pamětníků mohou mít dojem, že o něco přišli, že nemohli čelit politické perzekuci a být hrdiny. V tom určitě nemají čeho litovat. Nebylo o co stát. Naopak je stále s čím a o co bojovat, jsou zde nová nebezpečství, a to nikoliv jen zvenčí, ale i zvnitřku, v něčem proto o to horší a záludnější. Nejde sice o život nebo existenci, ale o vážné, často skryté hrozby - šikanu, alkohol, drogy, gamblerství, závislost na počítačových hrách, ochladnutí mezilidských vztahů, rozvrácenost rodin, lhostejnost, nedostatek vzorů a podobně. Není snadné tato nebezpečí poznat a najít cestu, jak se jim vyhnout, případně jak je řešit. Myslím, že zde je prostor pro působení skautské výchovy - vedením, zázemím i příkladem. Je to výzva i pro SO.

V minulém zamyšlení byla zmínka i o bývalých členech KSČ mezi námi. Nebylo jich málo, mnozí z nich udělali pro hnutí hodně dobrého a patří jim za to dík. Nicméně v roce 2005 bylo na oddílové schůzi drtivou většinou odhlasováno, že nadále již nebudou bývalí členové KSČ a spolupracovníci s STB do SO přijímáni. I od té doby už uplynula řada let.

Dovolím si dát k uvážení jeden případ

Letos odešel na věčnost jeden mimořádný skaut, JUDr. Jan Pečinka - Jambo. Jako právník SNB nemohl nebýt v KSČ, své pouze řadové členství bral jako nutnost a stranicky se nijak neprojevoval. Po revoluci založil a vedl na venkově skautský oddíl, který se rozrostl na středisko, absolvoval LŠ, dokázal pro oddíl zajistit cesty do zahraničí, navázal se skauty různých zemí kontakt i přátelství. Mnoho let organizoval setkání skautských sběratelů. Zasadil se doma i v zahraničí o propagaci skautských grafik a myšlenek bratra Šamana - Ladislava Ruska, po kterém pojmenoval své středisko. Se svým oddílem se zúčastnil několika světových jamboree, odtud jeho přezdívka Jambo. 30 let se podílel s oddílem i se zahraničními skautskými hosty na obnově poutního kostela ve Staré Vodě, kde skauti pod jeho vedením odpracovali snad tisíce hodin. Od vsetínského sněmu vytrvale usiloval o zrušení jeho usnesení, omezující některá práva SO. Připadá mi absurdní a paradoxní, že se přitom sám jeho členem stát nemohl. K rozloučení s ním, které se konalo právě v kostele ve Staré Vodě, přijelo kolem 600 hostů, z nich snad polovina, možná ještě více, byla skautů, starých i mladých, v krojích. Kostel byl přeplněn, míst k sezení bylo jen asi 300. Šlo o důstojné rozloučení, nerad k pohřbu připojuji přídomek krásný. Když se po obřadu vytvořil kolem vozu s rakví ze skautů i neskautů obrovský gilwellský kruh, spojující několik set přítomných, zazněla píseň na rozloučenou, večerka a obešel stisk rukou, vehnalo mi to, a nejen mně, slzy do očí a s nimi vnušlo i myšlenku, zda těch 600 přítomných, kteří přišli vzdát hold vzácnému člověku, nebylo spravedlivým, objektivním, skutečným a opravdovým nejen uznáním, ale i oceněním velké skautské osobnosti.

Mnohé je ve skautu nepsané, jde při tom o to, aby některá rozhodnutí nevyvracela samotný jejich smysl. Právníci používají výraz „proti dobrým mravům“. Měli bychom umět poznat a vážit si skutečných hodnot. Používat při tom rozum a myslet. Nepřevyšuje osobnost a význam Jamba mnohé z nás?

Před časem bratr Čibi, již zemřelý instruktor JeLŠ, člen SO, doplnil známé heslo povinnost – odpovědnost – kázeň o další trias, které neapeluje tak na disciplínu, ale jde hlouběji do duše a k srdci, a to o svědomí – pokora – tolerance. Řídíme-li se svědomím, dodržujeme tak zákony, jsou-li v souladu s dobrými mravy. Když s nimi a naším svědomím v souladu nejsou, pak se musíme za naše principy postavit i proti nim. Například každý adept vůdcovského kurzu JeLŠ vyjadřuje u slavnostního ohně své odhodlání – bránit skautské ideály všude, třeba i uvnitř skautské organizace.

Přeji nám všem, abychom v sobě dokázali najít dostatek pokory a uměli najít skutečné hodnoty tam, kde jsou. Není to lehké, někdy je ale malé být papežštější než papež. Nestydím se za to, že hlasování v roce 2005 dopadlo tak, jak dopadlo. Vadí mi ale, a je mi líto, že bratr Jambo nemohl být zaslouženě mezi námi.

Co na závěr k členství v SO. Nebudme lhostejní k dění kolem nás. Važme si toho, že jsme členy SO a tím i sebe navzájem. Při volbě nových členů se řídme nejen zásluhami, ale hlavně kvalitou jejich osobnosti. Musíme si uvědomit, že je pro nás závazkem jednat tak, aby bylo členství v SO zároveň i puncem dobrého člověka. A to není málo.

září 2024 Sir